

VIDAUS POLITIKOS GENERALINIS DIREKTORATAS

B TEMINIS SKYRIUS. STRUKTŪRINĖ IR SANGLAUDOS POLITIKA

KULTŪRA IR ŠVIETIMAS

2014–2020 M. PROGRAMA „ERASMUS VISIEMS“

SANTRAUKA

Anotacija

Siūlomoje 2014–2020 m. programoje „Erasmus visiems“ numatoma sujungti daug įvairių ES veiklos sričių aukštojo mokslo, mokyklinio ugdymo, profesinio rengimo, suaugusiųjų švietimo, jaunimo politikos ir mėgėjų sporto srityse. Šiame informaciniame pranešime pateikiamos ir apžvelgiamos siūlomos programos aplinkybės, struktūra, turinys ir valdymo struktūra. Be to, jame pateikiama dešimt rekomendacijų, kuriomis būtų užtikrinama, kad siūlomoje programoje ne tik būtų siekiama gerinti valdymo veiksmingumą, bet pakankamai dėmesio būtų skiriama ir atskiriems įvairių sektorių politikos poreikiams. Galiausiai šiame informaciniame pranešime išsamiai apibendrinami numatomi veiksmai ir biudžeto lėšų paskirstymas.

Šį dokumentą užsakė Europos Parlamento Kultūros ir švietimo komitetas.

AUTORIAI

Guy Haug
Bernd Wächter

ATSAKINGASIS ADMINISTRATORIUS

Markus J. Prutsch
B teminis skyrius. Struktūrinė ir sanglaudos politika
Europos Parlamentas
B-1047 Briuselis
E. paštas poldep-cohesion@europarl.europa.eu

REDAKTORĖ

Lyna Pärt

KALBOS

Originalas: EN
Vertimas: DE, FR

APIE LEIDĖJĄ

Norėdami susisiekti su teminiu skyriumi arba užsisakyti jo mėnesinį naujienlaiškį, rašykite adresu poldep-cohesion@europarl.europa.eu.

Rankraštis užbaigtas 2012 m. balandžio mėn.
Briuselis, © Europos Sąjunga, 2012 m.

Šis dokumentas pateiktas internete adresu
<http://www.europarl.europa.eu/studies>.

ATSAKOMYBĖ

Už šiame dokumente pareikštas nuomones atsako tik autoriai ir jos nebūtinai atitinka oficialią Europos Parlamento poziciją.

Leidžiama kopijuoti ir versti nekomerciniais tikslais tik nurodžius šaltinį, iš anksto informavus apie tai leidėją ir jam nusiuntus kopiją.

SANTRAUKA

2011 m. lapkričio mėn. Europos Komisija pateikė pasiūlymą dėl reglamento dėl naujos plataus užmojo 2014–2020 m. programos „Erasmus visiems”, kurioje sujungiami dauguma, iki tol buvusių atskirų, programų aukštojo mokslo („Erasmus”, „Erasmus Mundus”, „Tempus”, dvišalės programos su kitomis šalimis ar žemynais), mokyklinio ugdymo („Comenius”), profesinio rengimo ir mokymo („Leonardo da Vinci”), suaugusiųjų švietimo („Grundtvig”), jaunimo („Veiklus jaunimas”) ir Europos integracijos studijų („Jean Monnet”) srityse, taip pat mėgėjų sporto srityje (naujovė). Šis dokumentas Europos Parlamentui parengtas kaip pagalba būsimose diskusijose dėl pasiūlymo dėl programos „Erasmus visiems”. Pranešime apžvelgiamas siūlomas reglamentas (taip pat papildomi dokumentai, kurie gali padėti geriau suprasti reglamentą), nagrinėjamos šio reglamento pateikimo aplinkybės ir pagrindiniai jo aspektai, pateikiama dešimt rekomendacijų.

Siūlomos programos pristatymas ir apžvalga

Siūlomas reglamentas sudėtingas, o jo tikslas ir siekiai pateikiami nepakankamai aiškiai. Todėl siekiant geriau suprasti šios programos poveikį politikos kūrimui (susijusiose srityse) ir biudžeto lėšų paskirstymui pagal daugiametę finansinę programą būtina remtis parengiamaisiais dokumentais, pvz., siūlomos programos poveikio vertinimu, pateiktu kartu pridėtame Komisijos tarnybų dariniame dokumente, taip pat daugybe susisijusių Komisijos komunikatų.

Nagrinėjant siūlomą programą pirmiausia aptariamos Europos politikos aplinkybės. Kalbant konkrečiau, nors naujoji programa grindžiama ankstesnių programų sėkme, joje kartu aptariami ir buvusių programų trūkumai bei silpnybės, visų pirma susiję su tuo, kad įgyvendinant minėtas programas nebuvo išspręstas didelės dotacijų paklausos klausimas, su šių programų susiskaidymu ir sudėtingumu, taip pat su tuo, kad šios programos nėra pakankamai suderintos su Europos Sąjungos strategijomis. Be to, siūlomoje integruotoje programoje siekiama padidinti šios programos įnašą į pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo makrostrategiją „Europa 2020”, taip pat į Europos Sąjungos sektorių politikos sritis, susijusias su švietimu ir mokymu („ET 2020”) bei jaunimu (jaunimo strategija). Po to nagrinėjamas siūlomas programos turinys, visų pirma numatomi veiksmai ir biudžetas (kaip išsamiai šie klausimai pateikiami numatyta reglamente ar kituose susijusiuose Komisijos dokumentuose), ir aptariamas siūlomas programos įgyvendinimo ES ir valstybių narių mastu modelis.

Nagrinėjant siūlomą naująją programą daugiausia dėmesio skiriama konkrečiai šiems aspektams:

- su bendra programos taikymo sritimi ir struktūra susijusioms galimybėms ir pavojams. Pasiūlyme siekiama gerokai padidinti veiklos mastą ir jai skiriamas biudžeto lėšas, konsoliduoti įvairią ES institucijų veiklą švietimo ir mokymo (mokymosi visą gyvenimą perspektyva), jaunimo (savišvieta) ir mėgėjų sporto (neseniai pradėta vykdyti veikla ES mastu) srityse ir galiausiai daugumą iš šių veiklos sričių sujungti įgyvendinant tris pagrindinius veiksmus (judumą, bendradarbiavimo projektus ir politinę paramą);

- dėl gana miglotų, trumpų ar trūkstančių „reikalavimus atitinkančių grupių ir asmenų“ apibrėžčių, dėl pasiūlytų senų ir naujų veiklos kryptių ir numatyto biudžeto lėšų paskirstymo kylantiems neaiškumams. Atsakymą į tam tikrus šias abejones keliančius klausimus iš dalies galima rasti ne reglamente, o prie jo pridedamuose (t. y. neįpareigojamuose) dokumentuose ir kitoje Europos Komisijos pateiktoje informacijoje. Tačiau dėl to kyla daug neaiškumų, susijusių su pačiu programos turiniu ir jos prioritetais (numatytu) septynerių metų šios programos įgyvendinimo laikotarpiu;
- galimybėms ir pavojams, susijusiems su siūlomu daugelio dabartinės veiklos sričių sujungimu įgyvendinant pagrindinių rūšių veiksmus: 1) asmenų judumą; 2) bendrus įvairių rūšių projektus, kuriais siekiama didinti ir gerinti mokymo institucijų bendradarbiavimą ekonominėje ir socialinėje aplinkoje ir plėtoti pajėgumus kaimyninėse šalyse; ir 3) tikslingesnę programos naudojimą, siekiant remti aukštojo mokslo, mokyklinio ugdymo, profesinio rengimo ir suaugusiųjų švietimo, taip pat jaunimo ir sporto politikos plėtrą;
- siūlomo įgyvendinimo ir valdymo modelio pranašumams ir trūkumams, visų pirma susijusiems su numatomo sujungimo sunkumais, vienodo dydžio dotacijų naudojimu, priklausomybe nuo tarpinių institucijų, pvz., universitetų, mokyklų ar jaunimo organizacijų, dėl dotacijų skyrimo pavieniams asmenims, ir numatomu valstybių narių vaidmeniu Komisijos, vykdomosios įstaigos, nacionalinių (koordinavimo) įstaigų ir Programos komiteto pasidalijamojo valdymo modelyje.

Rekomendacijos

Pranešime pateikiamas dešimties Europos Parlamentui skirtų rekomendacijų sąrašas. Pagrindinis šių rekomendacijų tikslas – užtikrinti, kad vykdant siūlomą ES veiklos integraciją ir šią veiklą sujungiant įvairiuose švietimo, jaunimo ir sporto sektoriuose pakankamai dėmesio būtų skiriama skirtingiems kiekvieno iš šių sektorių poreikiams. Šiame informaciniame pranešime taip pat pabrėžiama, kad svarbu užtikrinti, jog puikiai žinomas ir labai gerbiamas prekės ženklas „Erasmus“ būtų naudojamas tinkamai, o programos turinys ir biudžeto lėšų paskirstymas būtų pakankamai išsamiai pateikti, siekiant užtikrinti, jog šia programa per jos septynerių metų įgyvendinimo laikotarpį galėtų pasinaudoti įvairios paramos gavėjų grupės.

Visų pirma dešimtyje rekomendacijų siūloma, kad Europos Parlamentas:

1. pripažintų, jog Komisijos pasiūlyme pagrįstai pabrėžiamas poreikis, kad Europos Sąjunga į švietimą, mokymą ir jaunimą investuotų daug daugiau nei iki šiol; dėl šio pokyčio išties reikėtų labiau suderinti Europos Sąjungos augimo ir užimtumo strategijas ir į tokias politikos sritis kaip aukštasis mokslas, kuriose šių programų šiuo metu yra per daug ir jos pernelyg nesuderintos, Europos Sąjunga įtrauktų pakankamai integravimo ir sujungimo programų;
2. keltų klausimus dėl bendros integruotai programai siūlomos visų politikos sektorių sujungimo strategijos ir dėl siūlymo pavadinimą „Erasmus“ (tiksliau – „Erasmus visiems“) naudoti įvairių veiklos rūšių, ne tik aukštojo mokslo, srityse, kaip tai daroma dabar. Nors rekomenduojama, kad programoje numatyti sektoriai išlaikytų savo savitumą, jie neturėtų būti vadinami „Erasmus. Mokyklos“, „Erasmus. Jaunimas“ ir kt.;

3. išnagrinėtų galimybę pakeisti integruotą programą taip, kad joje būtų pabrėžiamas sujungimas įvairiose politikos srityse, o ne tarp jų. Įvairių sričių sutelkimas kartu ir šių sričių sujungimas, kaip nurodyta trijuose siūlomuose pagrindiniuose veiksmuose (judumas, projektai ir politinė parama), neturėtų reikšti, kad atskiri aukštojo mokslo, mokyklinio ugdymo, profesinio rengimo ir mokymo, suaugusiųjų švietimo ir jaunimo (taip pat sporto, jei jis bus išlaikytas) sektoriai praras savo savitumą ir neberekės rengti jiems skirtų konkrečių politikos sričių, įskaitant tai, kad nebebus poreikio labiau susieti kai kurių iš šių sektorių. Siūloma mėgėjų sporto sistema – dar tik neseniai pradėta vykdyti veikla – galėtų būti įgyvendinama ne pagal siūlomą integruotą programą arba ji galėtų būti įtraukiama kaip vienas iš daugelio aspektų, padedančių kurti politiką (3 veiksmas);
4. pabrėžtų įvairių politikos sričių, priemonių ir veiklos pergrupavimo ir sujungimo svarbą **aukštojo** mokslo sektoriuje pasinaudojant puikiai žinomu, pripažintu ir tinkamu pavadinimu „Erasmus”. Būtų galima įtraukti, sujungti ir bendru viso pasaulio aukštojo mokslo bendruomenėms jau puikiai žinomu prekės ženklu „Erasmus **Mundus**” pavadinti visą išorės veiklą aukštojo mokslo srityje (judumas, bendradarbiavimas, gebėjimų stiprinimas, politinis dialogas su ES nepriklausančiomis šalimis);
5. įvairių kategorijų paraiškų teikėjams ir politikos kūrėjams užtikrintų stabilumą ir tęstinumą. Todėl būtina parengti išsamesnes taisykles dėl reikalavimus atitinkančių dotacijos gavėjų (įskaitant neseniai aukštąjį išsilavinimą įgijusius absolventus ir darbo rinkoje jau dalyvaujančius asmenis), dėl būsimos „Erasmus Mundus” geografinės taikymo srities, finansuotinių politikos rėmimo priemonių rūšių ir nustatyto 80–85 proc. finansavimo skyrimo įvairiems sektoriams;
6. reikalautų išsamiai persvarstyti, koku mastu ir kaip daug mažesnis nei siūloma biudžeto lėšų paskirstymas paveiktų bendrą programoje numatytos veiklos ir sektorių pusiausvyrą. Vadinas, iš anksto reikia nustatyti veiklą ir biudžeto dalis, kurios būtų sumažintos sumažinus biudžetą;
7. prieštarautų siūlomam jungtinių doktorantūros studijų programų perkėlimui iš programos „Erasmus Mundus” į programą „Marie Curie”. Šitaip būtų sumažintas Europos universitetų patrauklumas, sunkiau plėtojamos aukšto lygio doktorantūros studijos Europoje ir tai prieštarautų trimis (ne dviem) lygmenimis pagrįstoms Bolonijos reformoms;
8. pritartų siūlymui Europos dieninių studijų studentams ir užsienyje studijuojantiems Europos magistrantūros studijų studentams užtikrinti paskolų garantijų sistemą, jeigu Europos Sąjunga būtų susijusi tik kaip garantas už studentus ir jeigu būtų aišku, kad tai tik viena iš daugybės magistrantūroje studijuojantiems studentams suteikiamų galimybių;
9. prašytų surengti išsamias diskusijas dėl būtinybės užmegzti glaudesnius Europos Sąjungos ir asmenų, kuriems iš tiesų teikiamos dotacijos, kurie rengia ir įgyvendina projektus vietos lygmeniu arba kurie juose dalyvauja, santykius. Numatomas siūlomos įgyvendinimo strategijos poveikis naujai programai (mažiau ir platesnės apimties sutarčių, kuriose dotacijos visada teikiamos per tarpines institucijas) – pagal šią strategiją programa bus dar labiau atitolinama nuo jos naudotojų ir paramos gavėjų;

- 10.** užtikrintų, kad remiantis ministerijų ir administravimo struktūromis (t. y. per vieną ar daugiau nacionalinių tarnybų) valstybėms narėms būtų suteikiama galimybė programą įgyvendinti veiksmingiausiai ir joms būtų leidžiama ne tik administruoti, bet ir aptarti procedūras ir finansų valdymo klausimus, taip pat su politikos sritimis ir turiniu susijusias problemas.

Baigiamosios pastabos

Baigiamosiose pastabose pabrėžiama, kad nors bendri pasiūlymo siekiai ir plataus užmojo tikslai atitinka gyvybiškai svarbų Europos poreikį daugiau ir racionaliau investuoti į švietimą, mokymą ir jaunimą, kyla pavojus, kad paskelbti siekiai ir tikslai nebus pasiekti, nes pasiūlyme daugiausia pateikiama su valdymu susijusių svarstymų, o ne faktinis poreikis kurti politiką.

Europos Parlamentas gali pageidauti pasinaudoti pateiktomis rekomendacijomis, siekdamas pašalinti pasiūlymo trūkumus, kelti klausimus dėl tam tikrų pasiūlytų galimybių ir siūlyti kitus tinkamesnius sprendimus. Jis taip pat gali pageidauti pasinaudoti galimybe pradėti išsamesnes diskusijas dėl su Europos Sąjungos veikla susijusio pilietybės aspekto ir bandyti išvengti siūlomo valdymo modelio, pagrįsto plačios apimties sutartimis, sudaromomis su tarpinėmis institucijomis ir palankesnėmis stambioms organizacijoms bei konsultacijų bendrovėms; tai tik dar labiau padidina atotrūkį tarp ES institucijų ir pavienių asmenų bei mažesnių organizacijų.